

Kent Bilgi Sistemlerinin Yeni Kapsamı

Uluslar arası alanda ve bundan etkilenecek de ülkemizde yeni bir toplumsal iklim oluşuyor. Bu iklim, en hızlı biçimde yerel yönetimleri etkisi altına alıyor...

Küreselleşme olgusu, yerel yönetimlerin önemini hiçbir biçimde azaltmadığı gibi, “Evrensel Düşün, Yerel Hareket Et” yaklaşımı bu önemi daha da pekiştiriyor.

Dünya, her gün artan oranda, bir “kentler dünyası” olmaktadır. 1996 yılında İstanbul’da toplanan HABITAT zirvesinde vurgulanan bir yöneliş şuydu: “Dünyanın geleceği, kentlerde biçimlenecektir.” Kentleşme geleceğimiz açısından bu kadar önemli...

Ülkemizde de kentlerimizin ve belediyelerin önemi artıyor. Bu öneme uygun yasal ve kurumsal düzenlemelerin yapılmasında ise gecikiliyor. Rakamlar, bu konuda daha hızlı hareket etmemiz gerektiğini söylüyorlar.

8. Beş Yıllık Kalkınma Planı (DPT) verilerine göre 2000 yılında toplam nüfusun %66.4’ü kentlerde yaşayacaktır. Bu oranın 2005 yılında %78 olacağı tahmin edilmektedir. 1995 yılında 254 olan kentsel yerleşme birimlerinin sayısı, 2000 yılında 309’a ulaşmıştır. Bu rakamın 2005 yılında 345’e ulaşacağı beklenmektedir.

Öte yandan 1996-1999 döneminde belediye sayısı 2.802’den 3.227’ye çıkmış, belediye sınırları içinde yaşayan nüfusun toplam nüfusa oranı %76.4’ten, %79.5’a yükselmiştir. Bu kadar önemli bir nüfusun yığılacağı kentsel alanları yeni yaklaşımlarla ve çağdaş araçlarla yönetme gereği ortadadır.

Yeni gelişmeler belediyelerden beklentileri de farklılaştırmaktadır. Hemşerilerin bugünkü ve gelecekteki beklentiler karşısında, “çöp toplayan”, “su akıtan”, “bordür yapan” klasik belediyeçilik anlayışı yetersiz kalmaktadır, kalacaktır.

Belediyeler, çevrelerini saran değişim atmosferinde varlıklarını sürdürebilmek için “dönüşmek” zorundadırlar. Yapısal dönüşüm, belediyelerimizin öncelikli hedefi durumuna gelmiştir.

Belediyelerin, bu dönüşüm sürecini bilgi teknolojilerini daha bilinçli kullanarak gerçekleştirmeleri gerekmektedir. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda bu konuda şu vurgu yapılmaktadır: “*Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler, toplumsal ihtiyaçların yanında, bu ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş bulunan kamu yönetiminin merkezi ve yerel düzeydeki örgütlenmesi ve işleyişinde de değişimi zorunlu kılmaktadır.*”

Bu dönüşümün motoru durumunda olan araç ise, kent bilgi sistemleri... Özellikle son 10 yılda belediyelerin gündemine giren kent bilgi sistemleri nasıl tanımlanmaktadır? En bilinen tanımı

şöyledir: “KBS, bir belediyenin gereksinme duyduğu tüm grafik ve sözel verilerin elde edilmesi, işlenmesi, bütünleştirilmesi, farklı biçimlerde sunulması yoluyla, tüm belediye faaliyetlerinin ve karar süreçlerinin bilgi teknolojileri kullanılarak yürütümünü olanaklı kılan, yönetenlere karar destek altyapısı sağlayan çağdaş sistemlerdir.”

Bu tanım, 10 yıldan bu yana böyle yapılıyor. Çerçeve böyle belirleniyor. Kuşkusuz mekansal verilerin artan önemi, artık mekan ilişkisi olmayan bir sistemin “kent bilgi sistemi” olarak adlandırılmayacağına ilişkin genel kanıyı pekiştirmiş durumda. Yani kent bilgi sistemleri artık, mekansal içerikli olmak zorundalar. Bu zorunluluk, diğer insansal faaliyetler gibi, belediyelerin manipule ettikleri verilerin %80’inin mekanla ilintili oluşundan gelmektedir.

Ancak “sözel verilerle grafik verilerin bütünleştirilmesi” tanımı günümüzde yeterli midir? Son 10 yılda bilişim alanında, bilgi teknolojileri alanında çok şeyler değişti. İnternet diye bir kavram yaşamımızın bütün alanlarına girdi. İletişim alanında izlemekte çok zorlandığımız gelişmeler var. Bugün aldığımız cep telefonu 6 ay sonra demode oluyor... “e (elektronik)-“ kavramının olanaklarını dolu dolu yaşayamadan “m (mobil)-“ kavramıyla yüz yüze geldik. Belediyeleri yönetme anlayışı değişti, ya da değişmek zorunda...

O zaman günümüzde kent bilgi sistemi, **gis** (coğrafi bilgi sistemi) ile **mis** (yönetim bilgi sistemi) bütünleşmesini aşan, **internet**, **e-iş**, **m-iş**, **erp** (kurumsal kaynak yönetimi), **crm** (müşteri ilişkileri yönetimi), **insan kaynakları yönetimi** tekniklerini kucaklayan, bunlarla da bütünleşen bir sistem olarak algılanmak zorundadır.

KBS konusunda yeni bir algılayışa gerek vardır. Bu sistemlerin günün gerektirdiği biçimde algılanışı, onlara doğru değerlerin yüklenmesini de sağlayacaktır. Anlamın daraltılması, algılayışın ve önemin de daraltılması sonucu doğurmakta, bu sistemlerin basit teknoloji ve yazılım uygulamalarına, görselleştirmelere, sınırlı ve kısıtlı sorgulamalara indirgenmesine neden olmaktadır. Bundan bir an önce kurtulmak gerekiyor.

Değişen yeni toplumsal iklim koşullarında yerel yönetimlerin varlıklarını sürdürebilmeleri, etkin ve etkili olabilmeleri, hemşerilerini memnun edebilmeleri, süreklilik içinde yenilenmelerine, dinamik bir hizmet anlayışını oturtmalarına bağlıdır. Bunları sağlayabilmek için de bilgi teknolojilerinden daha uygun yararlanmaları gerekir.

Bilgi teknolojilerinin yerel yönetimlere yönelik uygulaması olan kent bilgi sistemleri de bu yeni kapsamıyla algılanmalı ve kavranmalıdır.